

تورک تاریخ انجمنی
مجموعہ
۱ مارٹ ۱۳۴۰
اون دردیجی سنہ
نومبر ۲ (۷۹)

جودت پاشانك معروضاتی

(برنجی نومرودن مابعد)

مقدما طاشلیجه ده غرانیچه نام محله بر خرسیان قتل اولمش قاتلر حیدود مقوله سندن اولغله حکومت محلیه جه تحریرینه تشبث قیلنمش ایسه ده بروقتدنبرو اول حوالیده بومقوله وقوعات شخصییه مبانیت ملیه شکلنه قونیله کلدیکندن خرسیانلردکانلری قیایوب ایشه بر اختلال رنکی ویرلدیکنه وسوریه حادثه سی هنوز خاطرلردن چقمشامش اولدیغنه مبنی باب عالیجه ایشه اهمیت ویرلش و او زمان اردوی همیون مشیری اولان سردار اکرم عمر پاشا درساده اقامت اوزره اولوب اردوی همیون مرکزی اولان مناسترده مشیر قائممقامی بولنان چرکس عبدی پاشانك سربعاً طاشلیجه یه یتشمسی ایچون کندوسنه امر تلغرافی کوندرلش ایدوکندن عبدی پاشا بر بلوک سواری ایله مرکزدن حرکت ایله رک طاشلیجه یه وارمش. حالبوکه آنک وصولنه قدر حکومتجه غائله بر طرف ایدلش وعبدی پاشا ایشك اوجنی اورته سنی بوله میوب همان مسلم وغیر مسلم برطاقم آدملری مظنون دیو آله رق سرای بوسنه یه کوتورمش باب عالی ایسه دهها مهم ایشلرله مشغول اوله رق طاشلیجه ایشنی اوتمش اولغله عبدی پاشا نه یولده حرکت ایدو جکفی بیله میوب تلغراف ایله استیدان کیفیت ایلدیکی ائشاده مأموریت چا کرانه م وقوع بولغله مفتش افدینك اورایه وصولنده بالماذاکره ایجابنه کوره حرکت ایلکیز دیو بر امر آلمش ایدوکندن موستاره ورود ایله اورایه مواصلت عیدانه مده چا کرلرینی استقبال ایتشیدی. کندوسیله مذاکره وغرانیچه اوراقی مطالعه اولندوقده اساسن برشی اولدینی آکلاشلماقله همان مرکز ه عودت ایلک اوزه استیدان ایتدکده جواباً کندوسنه فوآد پاشادن کلش اولان تلغرافنامه سامیده (مفتش افدینك امرینه

تابعین) دیو بیورلش اولدینی کبی طرف چا کری به دخی او مالدیه برتلفرافنامه سامی کلدی.

او زمان عبدی پاشانک عودتی زمانی کلش ایسه ده زیرده بیان اولنه جفی وجهله اول ائاده نواحی عاصیه رؤسایى موستاره کلش اولدقلری جهتهله موستارده بر مشیرک بولمشی محسناندن خالی اولمیه جغه مبنی عبدی پاشا برمدتجک دهاموستارده آلیقونیه رق مأموریت تفتیشیه جه کندوسندن استفاده اولنش وبعده مناستره اعاده قیلنمش در.

اول ائاده عسکری مفتشی میرلوا مصطفی پاشا (مؤخرأ سر عسکر وبعده ارضرومده فوت اولان فوسفور مصطفی پاشا) موستاره کلدی . امور عسکریه نک تفتیشنه باشلادی . مکتب حربیه دن دیپلومسنى آلدقن صکره مکتب مذکورده خواجهلق ایتمکله عمرچکیرمش دولتجه هیچ برایشده قوللانماش ایدوکندن او زمان پک عجمی و طورلاق اولوب هیچ معامله بيلمیوردی و طابور و آلایلرده بولمديغندن ایشک زه سندن طوته جفی بوله میوردی . هر سک و بوسنه ده بولندينی ائاده یواش یواش ایشه آلشهرق اولدقجه ایشه یارار بر آدم اولمشدر . مقدا اشقودرده ایکن مکتب حربیه دن مخرج ایکی افندی کوندرلسنی انها ایتدیکنده ارکان حرب قول آغالرندن بروسه لی حسین حسنی و آماسیه لی حسین فوزی افندیلر اشقودریه کوندرلشلر ایدی . بوکره هر سک و رودمده نواحی عاصیه وقره طاغ خط امتیازینه دائر مهم ایشلر مز اولدیغندن بوایکی افندی بی هر سک جلب ایتدم .

حسین فوزی افندی که حالا اوچنچی اردوی هایون مشیری اولان حسین فوزی پاشادر هر سکده آز مدت قالب در سعاده عودت ایلمشدر . اما حسین حسنی افندی ختام مأموریتیه قدر بوسنه ده قالب کندوسندن پک جوق استفاده اولمشدر . بولردن بشقه طوبجی مهندس بیکباشیلرندن اولوب خیلی مدت تبر و هر سکده بولنان حافظ افندی (مؤخرأ ضبطیه ناظری اولان مرحوم حافظ پاشادر) دخی معلومات سابقه سنه بناء خیلی مهم ایشلرده استخدام قیلنمشدر .

تعلیمات عاجزی دیگر مفتشلر ویریلن تعلیماتک عینی ایدی . حالبوکه هر سک و بوسنه قطعه لرینه مخصوص جوق مسائل ملکیه و مشکلات خارجه وار ایدی .

اشقودره سنجاغی کبی بورالرده دخی تنسیقات عسکریه اجرا اولنه مامش اولدقدن بشقه نواحی عاصیه وچفتلکات ایشلری هنوز تسویه اولنه مامش ایدی . بونلردن بشقه آوستریا حدودی اوزرنده واقع لیپوشقه قضا-سندده مهم ایشلر وار ایدی. بناء علیه موستاره وارلیدی کبی مومی الیه بیکباشی حافظ افندی تعلیمات مخصوصه ایله لیپوشقه قضا-سندده کوندزلمشیدی.

چفتلکات ایشلری

او زمان مستقل متصرفلق اولان هر سئک سنجاغیله بوسنه ایالتنك حاوی اولدینی دیگر سنجاقلرک اکثر اراضیسی چفتلکاته منقسم اولوب متصرفلرینه اصحاب علاقه دینلوردی و بوچفتلکلرده خرستیان چفتجیلر یاریجیلق یا اوچلمه ویا درتله طریقله مستأجر ایدیلر بونلره باشتنه لی چفتلکات دنیلورکه مستأجرلر بابالرندن دهده لرندن قالمه یرلرده زراعت ایدده کلدکلرندن هربری زراعت ایلدیکی اراضی بی بنمسه مش ایدی. اصحاب علاقه اولان بکلر و آغالردخی آنلری خوش طوته رق حمایه و اجارات اراضینك استحصالننده اینجه حسابلره کیرشمیوب دائما مساعه و آغالق یولنده معاملله ولدی الحاحه آنلره گذشته سز پاره بولیویروب حاصلاتدن استیفا ایدده کلدکلری جهتله طرفین بربرندن خوشنود اوله رق یاشامقده ایدیلر و او زمان بوسنه و هر سئکده ملتزم غائله سی واجنبی مداخله سی یوق ایدی. صکره مالیه نظارتی اورالرك اعشارینی الزامه باشلادی ملتزملر دخی امر تعشیرده سوء استعمالات ایله اهالی یه غدر ایتمه مبادرت ایلدیلر.

حالبوکه مقدما دولته عصیان ایدن حسین قپتانك چفتلکلری جانب میریدن ضبط اولنمغله مالیه نظارتی بوبکلک چفتلکلرك اوچلمه حاصلاتی الزام ایدراولدی ملتزملر ایسه اعشار حقنده استدکلری سوء استعمالاتی ثلث حاصلاتده دخی اجرایه قالدقشنحه چفتجیلرك اللرنده قالان جزئی حاصلات آنلری اداره ایتمز اولدیغندن آنلرده سرکشك یولنده شکایاته قیام ایتدیلر و ایچلرینه اجنبی آووقاتلر کیرمکله برطرفدن دخی زراعت ایدده کلدکلری اراضیده حق قرار ادعاسنه قالدقشدیلر. آنلره باقهرق اصحاب علاقه چفتجیلرندن بعضیلری ده بوداعیه یه دوشدیلر .

بونك اوزرىنه درسعادته متوارد اولان شكايتهلر اراضى قوميسيونه حواله اولمغله لى المطالعه اعشار شرعيه خزينه جليلهك حق مشروعى اولوب آما آنكه برابر چفتلك آغالى وظيفه سنى دخى درعهده ايلسى نامعقول وخلاف اصول اولديغندن حسين قبتان چفتلكلرينك سائر اراضى محلوله كې پارچه پارچه چفتجىلرينه ياخود ديكر طالبلرينه صائلى ايچون بر قطعه مضبطه تنظيم وتقديم اولنشىدى . ايش مخبريه دوشدى اجراسى تاخر ايتدى . حالبوكه جوق وقت كچمىوب مذكور بلكك چفتلكلرندى اختلال ظهور وساير يرلره سرايت ايلدى بو اختلالك اوكنى آلىق ايچون عسكر سوقنه حاجت مس ايتدى . سوقيات عسكريه وسايره ايچون التمش بيك كيسه قدر مصرف اولدى خزينه جليله منافع جزئيه ايچون مصارف عظيمه يه كيردى وايشك ايچنه اجنبى پارماغى كيروب خريستيان چفتجىلر شماردىلر جوق يرلرده اصحاب علاقهك حقوقنى اعطادن دخى امتناع ايدراولدىلر . اصحاب علاقه دخى مدار تعيشلرى اولان حقلرىنى جبراً استيفايه قيام ايتدىلر . بوجهته حقوق اراضى منازعاتى اهل اسلام ايله خريستيانلر آردسندى بر خصومت مليه شكله كيردى . مداخلات اجنبيه دخى ايشك اهميتنى آرتردى .

انكليزلر ايسه قريم محاربه سندن صكره كويا دولتعليهك امورينه ناظر اولمشلر كې بر طور ومشوارده بولندقلرينه مبنى ملتزملىك بوسنه ايلتندىكى تعدياتندن طولايى انكليز قونسولوسى طرفندن انكلتره يه كوندريلن شكايته نامى اوزرىنه انكلتره خارجيه نظارتندن درسعادت انكليزايلچيسى قاينه كلن تعليماتده (حال بويله كيدر وخريستيانلر حقنده تعديات جاريه دوام ايدرايسه دولتعليهك امر حكومتده اقتدار سزلى ياقين وقتده بالجمله دول اوروپا نظرندى تسليم اولنسه كر كدر) ديه يازمش ومقدمه تر كيآنك استقلالى تعهد اولنديسه ده فلان ملتك وفلان قامليليك حكمدارلى تاامين اولمىدى كې بر طاقم سوزلر دخى انكلتره وكلاسندن ايشيدلمش ايدى .

اوسترياسفارتى دخى بوسنه چفتجىلرىنى حقلى كوسترملك ايتىوب دولتعليه بوچفتلكات حقنده بر نظام ويرنجيهك اغالىق حق اولان حصه حاصلاتك تاخير استيفاسى صورت دوستانه ده باب عاليه اخطار ايدىوردى . حالبوكه اصحاب علاقه حقلرىنى آله مينجه آيج قلوب جبراً استيفاي حقوقيه قيام ايتلرى طبعى ايدى . اوحالده آنلرك

اوزرینه دولتعلیه سوق عسکر ایله بوسنه اهل اسلامنی ازمك وحقیتت حالده کندی ییچاغی ایله کندی باجاغنی کسمك لازم کله جک ایدی. آوستریالونك آرادینی دخی بوایدی که ایلروده بوسنه بی قولایقله استیلایده بيلمك اوزره بوسنه ده کی قوه اسلامیه نك ضعف بولمسنی ایستردی.

او زمان امور خارجیه نك اداره سی عالی وفوآد پاشالره منحصر اولدینی حالده موقتاً فوآد پاشانك پارسه کیتیمی لازم کلدکده خارجیه نظارتنه ملازم اوله بیله جک بری وکالته تعیین اولنسه ایلروده کندولرینه رقیب اوله بیله جکنسندن خارجیه نظارتنده پایدار اوله میه جق برینك وکالته تعیین عالی پاشانك ملاحظات خصوصیه سندن اولمغله مجلس تنظیمات اعضاسندن (صدر اسبق متوفی) محمود ندیم پاشا خارجیه نظارتی وکالته تعیین اولمشیدی . وکندوسی لسان آشنا اولمدیغندن مهم امور خارجیه بی عالی پاشا رؤیت ایلوب روزمره ایشلری ده محمود پاشا کورردی. لکن اولوقت اجنیلرک محاکمه دأر اولان ایشلری هب خارجیه نظارتجه تسویه اولنوب محمود پاشا ایسه اصول اقلامه وافکار باب عالی به واقف ایسه ده مواد حقوقیه ده معلوماتی اولمدیغندن قوانین و نظاماته عأند اولان ایشلرده کندوسنه معاونت اولمسی قوللرینه امر اولمش ایدوکنندن اکثریاده محمود پاشا ایله کوروشیلرک مداوله افکار اولنوردی.

محمود پاشا بووکالته سفرایی خوشنودایلك املنده بولندیغندن آوستریا سفارتنه عرض خلوص ایچون بوسنه وهرسك چفتلکلی حقنده دولتجه بر نظام یا بلق اوزره شمديك اصحاب علاقه عأند اولان آخالق حقنك تأخیر استیفسانه دار بوسنه والیسنه بر امرنامه سامی یازدرمغه قرار ویرمش اولدینی سویلینجه بونك اصلا جائز اولمدیغنی بیان ایتدیکنده قومشومز اولان بر دولت فحیمه نك حدود اوزرنده کی ایشلره دأر اولان اخطاراتی قبول ایتز ایسه ک قیریلور وچوق ایشلرمزی تصعب ایده بیلور یوللو اثبات مدعا ایچون برچوق سوزلر سویلسی اوزرینه (سزك تحته قلعده کی حامك مستأجرلری کرالری ویرمکدن امتناع ایدوب ده طورکز دولتعلیه بوکا بر نظام یابه جق او وقته قدر کرا آلمیکز دنیلسه خوشکزه کیدرمی ؟ حالبوکه سز حام کرالینی آلمسه کزده کچینه بیلورسکزه. اما تعیشلری اراضی اجاراتنه منحصر اولان اصحاب علاقه اراضی اجاراتی آله مازلر ایسه آج

قالورلر و حقوق مشروعه لرينى تحصيل ايچون سلاحه صاريلورلر اوزرلرينه اردو سوق ايتك لازم كلور. آوستريالو ابتدا مجارستانده كى چفتلكات منازعه لرينه حسن صورت و پرسون ده صكره بزه نصيحت و پرسون . بزه اولو پادشاهمزه صداقت و تبعه سى آره سنده اجراى عدالت ايله رك مناسبات دوليه يى دخی محافظه يه سى ايدرز . آما آوستريا ايلچيسنك خاطرى خوش اوليه جق ايمش نه يابه لم بونجه اهل اسلامى قيرمقدن ايسه ايلچينك خاطرينى قيرمق اهنودر) ديدم.

ايشته محمود پاشا ايله آره مزده ابتدا ظهور ايدن اختلاف بودر . كيفيت على پاشايه افاده اولندقدن او دخی ايشى كسدرميوب فواد پاشانك عودتنه تعليق ايتدى فواد پاشا كلدكده حل مسئله ايچون برخرج بولدى.

شويله كه بوسنه ايلتنك آلتى سنجاغيله هر سك سنجاغك اصحاب علاقه سييله چفتجیلرندن و كندى اراضيسيله كچين بي طرف طاقدن برى مسلم و ديكرى غير مسلم اولق اوزره التيشركه جمفاً يكرمى مسلم و يكرمى غير مسلم مبعوث جلب ايله اون آى قدر در سعادته آليقونلدير ايش مجلس على تنظيماته محول اولوب اوزمان مجلس تنظيمات رئيسى رشدى پاشا ايدى و مبعوثلرك افاده لرينى استماع و خلاصه ايله مجلس على به عرض ايتكه قوللرى مأمور ايدم. مبعوثلر طاقم طاقم مجلس تنظيمات دائره سنه جلب ايله كندولرندن معاملات جاريه لرى استكناه و اجراى نصايح ايله طرفين ممكن مرتبه يكديكره تقريب ايديله رك (۱۲۷۵) سنده برنظامنامه لايحه سى قلمه النمش و مجلسجه تدقيق اولنه رق عرض ايله اراده سنيه سى استحصال اولندقدن صكره تركه و بوشناقجه طبع اولنمش و بونظامنامه به توفيقاً اصحاب علاقه ايله چفتجیلر آره سنده عقد اولنه جق مقاولاتى حاوى متاوله نامه لر يابلوب نسخ كشيره مجاناً محللرينه كوندرلك اوزره طبع اولنه رق نظامنامه لر ايله برابر هر سنجاغك حصه سى بشقه بشقه باغلانوب دنكلر يابلهرق محللرينه ارسال قيلنمش ايدى.

رشدى پاشا آره صره هله بوسنه نك چفتلكات غايله سى بتدى ديو اظهار مسار و افتخار ايلردى . حالبوكه هر سكه وارديغمده ابتدا چفتلكات غايله سنه دوشنك نظامنامه دن بحث ايتديكمده كوردم كه آندن كيمه نك خبرى يوق متصرف پاشادن صوردم او هيچ ايشتمه مش بوجه بالا در سعادته كلمش اولان مبعوثلرك ايكي سى موستارده بولنمغله آنلرى چاغروب صورديغمده (اوت بز استانبولده ايكن اويله

بر نظامنامه یا پلمشیدی لکن صورتلری بورایه کلدی (دیدیلر. حیرتده قالدیم. نهایت محاسبه قلمی خلفاسندن بر اختیار افندی کلدی. (درت سنه مقدم بورایه برطاقم دنککر کلشیدی. لکن سردار اکرم عمر پاشا اولوقت نواحی عاصیه ایشلریله مشغول اولدیغندن امور ملکیه باقله میوردی. او دنککر غالباً مخزنده اولمیدر) دیسی اوزرینه آراشدریلوب دنککر بولندی هیچ آچیلیمقسزین اوزرلرینه معرفت عییدانه مله قونلش و یا پلمش بندلر و اشارتار ایله طور یوردی. در حال آچدیروب قضالرك حصه لرینی کوندردم. بعده بوسنه سنجاقلرنده دخی احکام نظامنامه موقع اجرایه قونلش و چفتلکات غائله سی بر طرف ایدیلرک عموم ایالتجه حسن تأثیری کورلمشدر. علی الخصوص نواحی عاصیه ایشلرینک تسویه سنه خیلی مدار اولمشدر. زیرا نواحی عاصیه جوارنده کی خرسیتیانلرك عصاته میل و معاونت لرینه بو چفتلکات ایشلرینک جوق دخلی وار ایدی.

الحاصل چفتلکات ایشلرندن منبعث اولان مشکلات ملکیه و بویوزدن تولد ایلین نظریات اجنبیه ایله آز قالدی که بوسنه ایالتی هرج و مرج اوله یازدی. سردار اکرم عمر پاشا پک ماهر بر قوماندان اولوب آنجق امور ملکیه ده معلوماتسز و تجربه سز ایدی. ملکیه مأمورلری ایسه آنک امرینه تابع اولوب او قنفی ایشه اهمیت و یررسه آنلرده آکا حصر همت ایلر ایدیلر. بناء علیه دولتجه بوقدر تکلفله یا پلمش اولان چفتلکات نظامنامه سی درت سنه ظرفنده محلیتجه موقع اجرایه قونیله مامشدر. نواحی عاصیه غائله لرینک حدوثنه سببده عمر پاشانک غفلت و خطا لریدر. دقایق امور ملکیه یی او مثللو امور ملکیه ده معلومات و ملکه سی اولیان امرای عسکریه یه تفویض ایتک قلیج ایله قلم آچق کبی یا کلش بر ایش اولدیغی بو خصوص ایله ثابت اولمشدر. قلم یرنده قلیج و قلیج یرنده قلم قوللانمق نقیض مطلوبی منتج اوله کلمشدر.

نواحی عاصیه احوالی

بوسنه و هر سکرده تبعه غیر مسلمه اوتنه دنبرو اهل اسلام ایله برابر عزم سفر ایدرلردی. هله هر سکر متصرفی مرحوم علی پاشا هر نه طرفه عسکر کوندرسه طاغ ناحیه لری خرسیتیانلرینده برلکده سوق ایلردی.

سردار اكرم عمر پاشا بوسنه وهرسك بىكلىرىنه غلبه ايتدكدن صكره عموماً خرىستيانلارك سىلاخلىرىنى طوبىلامغه قالقشدى. طاغ ناحيهلىرى خلقى ايسه سىلاحه سارىلهرق عصيان قىام ايتدىلر.

ايشته بوناخيهلره نواحى عاصيه دىلىدى كه هم مذهبلرى اولان قره طاغلور دائماً آنلره معاونت ايلدكلرندن تادىبلرى قابل اولهمدى. نهايت بالاده عرض اولندينى اوزره قره طاغ اورىلوب قره طاغلور تادىب اولنديلر لكن عقيب محاربه نواحى عاصيه نك وبلكه اشقودره جهتك دخى اصلاح حاللىرىنه مسارعت اولمق لازم كلوركن بومثللو اصلاحات ملكيه عطف نظر ايدىلهرسك واشقودره فرقهلىرى طاغيدلش وامرا ومأمورين برر طرفه چكلمش اولمغه مقصد اصلى اولان اولان نواحى عاصيه ايشلىرى اسكى حمام اسكى طاس منلنجه حال سابىق اوزره براغلمش ايدى.

اوستريا بو حالى فرصت اتخاذايدرك نواحى عاصيه رؤسانى جلبله بر حايه مغنويه آلتنه آلمق اوزره سىزى استانبوله كوتورهلم سىزه نشانلر وامتيازلر اليويرهلم ديو استمالتلىرىنه سعى ايله برابر باب عالىيه دخى بز نواحى عاصيه رؤسانى بورايه كتورهلم تلطف ايدرسكز سىزه محبوب اولورلر غائله لرندن قورتلورسكز ديدكده باب عالىدن آنلىرى اطاعته تشويق ايدرسه كز تشكر اولنور اما آنلره برشى تعهد ايدرسه كز قبول اولتماز ديو جواب ويرلمشيدى.

روسيه لو بودقيقهيه واقف اولوب قره طاغلورلى بك زياده تصحب ايتكمده اولدينى جهتله اوستريالونك اورالرده كسب نفوذ ايتمسندن متوحش اولديغنه مبنى را كوزه دهكى روسيه قونسلسوى بوبادده اوستريالولره هر درلو ممانعت قيدنده اولدينى حس اولمغه بوندن استفاده اولمق اوزره را كوزه ده دولتليه قونسلسوى اولان پرسیجه شفاهاً او يولده تعليمات ويرلمشيدى.

پرسیج اكرچه اوستريا تبعه سندن ايسه ده اصلاً ونسلاً را كوزه لى اولوب را كوزه اهالىسى ايسه از قدیم عثمانلولره مائل ايدىلر واولوقت ايكيوز قدر تجار كمىلىرى اولوب مقدمادولتليه حمايه سنده ايكن ايكن بىك قدر تجار كمىلىرى اولدينى بىلن اختيار آدملردن بر حيات اولزار وار ايدى. بناء عليه پرسىج اوتنه دنبرو دولتليه يه صادقانه خدمت ايلدىكى كى بو خصوصه دخى ابقاى وظيفه يه خالصانه چالشمشدر.

سرای بوسنه ده کی روسیه قونسلوسنه والی پاشا معرفتيله اللی بیک غروش قدر عطیه قبول ایتدیرلمش ایدو کندن مرکز ایالتجه ایشمز صاغلانمه بنمش اولدینی کبی هر سکرده کی روسیه قونسلوسنه دخی احترامات و معاملات لازمه ایفا ایله جلب و اماله اولنمشیدی .

بناءً علی ذلک آوستریا مأمورلری نواحی عاصیه رؤسائی استانبوله کوندرمک اوزره سویلشمک ایچون ستورینه دعوت ایشلر، روسیه نك را کوزه ده کی قونسلوسی دخی رؤسای مومی الهمه آوستریالو سزی بعض مواعید ایله استانبوله کوندرمک ایستورمش، سزه بر ضرر کلیه جکنه آوستریالودن بر سند آلکز، آندن صکره استانبوله کیدرسه کز باس یوق آماقوری لاقردی به آلدانمیکیز دیونصیحت ایشلر . را کوزه دن حرکت عیدانه م کونی نواحی عاصیه رؤسائی ستورینه به اینوب آوستریا مأمورلریله ملاقات و مصاحبتلرنده استانبوله کیتمک اوزره او یله بر تعهد سندی ایستیوب آوستریالور ایسه باب عالینک جواب مذ کوری اوزرینه سند ویره مدکلرندن سنده نه حاجت یوللو سوزلر ایله آنلری اقناعه چالشمیشلر رؤسا ایسه وحشی آدملر اولدقلری جهتله اور کوب روسیه قونسلوسنک اخطارینه تشکر ایدرک ستورینه دن صاوشوب کیتمشلر .

روسیه و آوستریا پولتیقه لرینک بوججهله اختلافدن استفاده ایتمک اوزره طرف عیدانه مدن دخی نواحی عاصیه رؤساسنک جلب و استمالت لرینه ابتدار اولنمشیدی . چوق وقت کچمیوب طاقم طاقم موستاره کلرک مأموریت تفتیشیه به عرض اقیاد ایلدیلر .

بروجه بالا لیوشقه به کوندرلمش اولان طوبیجی بیکباشیسی حافظ افندی بوسره ده بر اخشام کچ وقت موستاره کلدکده نواحی عاصیه رؤساسنک موستاره کلش اولدقلرینی ایشتمکله استبعاد ایلیه رک نزد عاجزی به کلوب رؤسا بورایه کلشلر (پوپ ژار قوم دخی کلش دیورلر بونده بر یا کلشلق اوللی زیرا بن سردار اکرم طرفندن بر قاج دفعه آنک یانه واردم و استمالت ایله نزد سرداره کتورمکه چوق چالشم قابل اولدی آنک موستاره کلشی محتمل دکدر .) دیدی و بیایغی بزی ده شبهه دوشوردی . وهمان رؤسانک مهمان ایدلکلی خانه کیدوب پوپ ژار قوا یله کورشدکن صکره کلوب پوپ ژار قو اولدیغنی مع التعجب تصدیق ایلدی .

حال وزمانك ياپديغنى كيمسه ياپماز . بورۇسانك دخالت وتسليملىرى دخى بولتيقۇ زمان ايجابىندن ايدى . مع مافيه او مقوله وحشى آدمرك امرا وضابطان عسكريه دن توحش ايدە كلكلىرى دخى بالدفعات تجربه اولمشدر . اماملكيه مأمورلرينه على الخصوص طرف پادشاهيدن فوق العاده مأموريتله كيدنلره بر درجهيه قدر امنيت ايلدكلىرى دخى مجربا تندر .

موسمار وجوهنك اك ايلرو كلنلردن ومجلس لوا اعضاسندن حاجى دراجوكة ناپليون بوناپارته زماندن قلله اختيار بر آدم ايدى . بالاده بيان اولنديغى اوزره چفتلكات ايشلىرى ايجون درت سنه اول درسعادتە كلن مبعوثلردن برى اولمغله درسعادتە كندوسيله كرارا كوريشيلهرك مذاكره مصلحت اولمشيدى . بر كون نزد عاجزى به كلوب محرمانه مصاحبتە كيريشهرك (نواحى) عاصيه ايشته بورايه كلن رؤسادن عبارتدر . بونلرى حبس ايتديككز كى ايش بتر (ديمكله) يوق حاجى بابا بو اوله ماز آنلر كندى آياغيله حكومه كلوب دخالت ايلديلر آنلرى توقيف ايتمك قاعده حكمت حكومه اويماز وبوحالده توقيف اولنسلر بندن صكره كله جك مأمورين دولته كيمسه نك امنيتى قالماز بكا تسليم اولان آدملره حسن معامله دن بشقه برشى يابه م (ديديكمده) مقدما سردار اكرم بونلرى اله كتورمك ايجون جوق چالشدى موفق اوله مدى شمدى كندوسى استانبولده در احتمال كه باب عايلدن سزه بر امر قطعى ارسال ايتديرر (ديمى اوزرينه) بو آدملر بكا دكل طرف پادشاهيدن توجه بيورلمش اولان مأموريت مخصوصه به تسليم اولديلر بنده آنلرى طرف پادشاهيدن بالوكاله قبول وتأمين ايتمش اولدم قجه لك ايدە جك اولسم شان مكارم نشان پادشاهى به طوقنور باب عايلدن اويله بر امر كلسه بيله اعتذاره مجبورم) ديهرك سوزى كسدردم.

اختيارك مراقى تجربه ميدى يوقسه بر ياكلش نصيحتى بيلم فقط رؤسا طاقم طاقم موسماره كلكلرنده بوقوللرينه خطاباً بر بوجق سنه مقدم سز اوشقودره به كلكليككزده مالىيا بيراقدارلى وساثرلى حقلرنده ايتديككز حسن معامله معلومزدر . بزده سرك عدالت وحفانيتكزده اعتماد ايليوب كلكك ديديلر ايسه ده ابتدای امرده متحاشى ومتلاشى ايكن صكره دن كندولرينه امنيت كامله كلهرك

موستارده يان كلوب اوتوردیلر وایشلرینه رابطه ویردکدن صکره هربری یرو
یرینه کیتدی وبوصورتله نواحی عاصیه غانلهسی بتدی.

پوپ ژارقو ابا عن جد پیوه ناحیهسی کنزی ورؤسانک برنجیسی الک نفوذلیسی
وحقیقت حالده الک درایتلیسی ایدی وپیوه الک بیوک برناحیه اولدینی حالده جوارنده کی
ناحیه عاصیه لک اکثری محاربه لده اکا پیرو اولدقلرندن چرکس اسماعیل پاشا
وسردار اکرم عمر پاشا پوپ ژارقو ایله چوق محاربه لر ایتدکلری حالده آنی الده
ایده ممشلر ایدی . بناء علیه موستارده دخی سوز آنده اولوب ابتدا آنکله نواحی
امورینه قرار ویرلدیکی کبی دیگرلری دخی آکا تابع اولیویردیلر .

پوپ ژارقو حال انقیادده بولندجه اول حوالینک امنیتی پایدار اولمشدر .
صکره لری حکومت محلیه طرفندن حقنده سوء معامله اولمغله او دخی کوچمش
فقط عصیانه قیام ایتیبو صربستانه کیتمشدر .

روسیه محاربه اخیره سنه مقدمه اولان هر سک اختلالنده ایتدارنده محلنجه
باصدیرلمی قابل اولوب باب عالییه او یولده اختارات دخی وقوع بولمش ایکن
ایشه اهمیت ویرلدیکندن کیتدکجه بیومکه باشلادینی ائاده پوپ ژارقونک براشقیا
چته سیله صربستاندن هر سک کلدیکی خبری الندقه اختلالک تجسم ایده جکنی تفرس
ایله اخطار ایتدم ایسه ده ینه اهمیت ویرلدی . اختلال کسب جسامت ایتدکدن
صکره ده اوکی آلنه میوب قره طاغ و صربستان مسئله لری ظهور ایله روسیه محاربه سنه
منجر اولدی .

بالاده اشعار اولنان لیپوشقه قضاسی ایشلرینه کلنجه قره طاغ ونواحی عاصیه
محاربه لری خیلی وقت ممتد اوله رق لوازم عسکرینه نک نقلی ایچون دائما اهابلیدن
جبراً مکاری آلنه کلوب اول حوالی اهابلیسنی الک زیاده ازعاج ایدن ایشه بومکاری
مادهسی ایدی اهابلینک بو یولده بک چوق حیوانلری تلف اولدینی حالده مستحق
اولدقلری کرا لینه دخی نائل اوله مامشلر ایدی . لیپوشقه قضاسی ده بومکاری
ماده سندن طولانی بک چوق ازیشلر ایدی ولیپوشقه قضاسی (تره بزان) جایی ایله
ایکی یه منقسم اولوب بوصویک صاغ جهتنده یعنی آوستریا حدودی بوینده اولان
اهالیسی هب آوستریا تابعیتی ادعاسنه دوشه رک تکالیف میریه ویرمز اولمشلر ایدی .
آوستریا لو دخی آنلری حمایه ایدرک حدودینی ایلروده نهر مذ کوره قدر توسیع

داعيه سنده اولدينى روش حالدن استدلال اوليوردى .

بناءً عليه ليوشقه قضاسى اهالىسنك مكارى اجرتلرندن طولايي تقدرا آله جقارى وار ايسه تحقيق وتأديه ايله برابر اهالىيى حكومته ايصنديره جق اسبابه تشبث ايتك اوزره بيكباشى حافظ افندى او طرفه كوندرلشيدى . حافظ افندى وظيفه مأموريتنى حسن ايضا ايله جلب قلوبه موفق اولدى على الخصوص لاتين رئيس روحايليرنى بك زياده خوشنود ايلدى .

شويله كه آوستريا حدودى بويينده كى چفتلكرك داخلىنده بولنان كليسالرك هيچ باغچه لرى اولمدينى حالده حافظ افندى اصحاب علاقه يي اقناع وكليسالر ايچون مقدار كافى باغچه يرلى افراز ايله علامتلى ركز ايتديره رك كليسالره الحاق ايتدرمش اولديغندن لاتين پاپاسلى حافظ افندين فوق العاده متشكر اوله رق آنك غيرتى كوتك اوزره دامن درميان اولدقلى حالده اصحاب علاقه نك بز چفتلكرك مزده اجنبى ايستميز ديو دعوايه قيام ايتلىرى حكومتك ايشه اهميت ويرمسه وسيله اتخاذا اولدى .

بوصرده كوستريلن آثار عدالت سايه سنده محملىرى دخى پساپورتلرني بيرتوب تبعيت اصليله رينه عودت ايلدكلرندن بشقه دالماجيا اهالىسندن براز خريستيانلر دخى دولت عليه تبعيتنى قبول ايله برو طرفه كچوب توطن ايلديلىر . فقط بش آلتى قدر آوستريامفسدلىر برو طرفه اجراى فساددن خالى اولدقلى رينه بناءً حافظ افندى آنلى طوتوب تحت الحفظ موستاره كوندركله آوستريا قونسلسونه تسليم اولنوب او دخى مملكترينه كوندردى .

ليوشقه قضاسنده آوستريا حدودى انضباطلىر بر حالده اولوب بك چوق قاجاچيلر كركدن مال قاچر مقصده اولدقلى رندن حافظ افندى معرفتيله حدود بويينده سككن باب قله انشاسنه باشلادى .

آوستريالو ايسه ليوشقه قضاسنك بياغى ياريسى بنمسه مش اولديغندن تدابير مذ كوره يي يوزى اوسته براقدرمىق اوزره موستارده كى آوستريا قونسلسوى حافظ افندى عليه كويا آوستريا تبعه سى حقنده ظلم وتعدى ايدورمش يوللو بعض مواد مزوره يي حاوى بر پروتستونامه ويردى آوستريا سفارتنك باب عالى به واقع اولان تبليغاتى اوزرينه دخى حافظ افدينك تحت استنطاقه النسي ايچون تلغرافنامه سامى كلدى

بوامرنامه سامى موجبنجه تحت رياست جا كرده عسكرى مفتشى ميرلوا
 مرحوم فوسفور مصطفى پاشا وميرلوا (حالا ادرنده مشير وكيلى بولنان مشير)
 محمود پاشا ومتصرف جاويد پاشا وتفتيش ترچانى واصو افندى (حالا جبل لبنان
 متصرفى اولان واصو پاشادن) مركب بر قومسيونده آوستريا قونسلوسى دخی حاضر
 اولدينى حالده حافظ افدينك استنطاقه مباشرت اولندقه بك قوی فقط قونسلوسه
 طوقوناقلی جوابلرويرمكه قونسلوس محجوب اوله رق بن مجلس استنطاق اعضاسندم
 حافظ افندی ايسه بنی اترام ايدرجه سنه مشول طوتیور دیو پروتستو ايدرك چكلى
 وليوشقه ده کی تشبثاتی بوبهانه ايله تاخراته دوشورمك داعيه سنده اولدينى آكلاشدی.
 طالبو كه آوستريا مأمور لرندن بری دوه لویه دعوت اولندقه قبول ايدرسه
 دولتی آنی مأموریتدن طرد ايلك وقبول ايتز ايسه هم صنفی اولنلر آنی قبول
 ايتيوب ايجلرندن چيقارمق اصول مرعيه لری اقتضاسندن اولغله آوستريا مأمورلری
 دوه لویه دعوت اولنمقدن بغایت محترز اولدقلرينه وبوقونسلوس ايسه مسكين بر آدم
 اولديغنه مبنی موستارده کی روسيه قونسلوسخانه سنه كيندم قونسلوس ايله صورت
 محرمانه ده وحسبحال طرزنده مصاحبه ايتدار ايله بزم حافظ افندی آوستريا
 قونسلوسنی دوه لویه دعوت ايلك نيتنده اولديغنی بك خفی اوله رق خبر آلدیم. بزجه
 ده ولو يساغدر لکن حافظ افندی باشی بك وكوزینی ديكندن صاقماز بر آدمدر
 كندوسنه نصيحت ايلسم دكله من لکن كوريورسكيزيا جوق ايشمزه يارايور
 آوستريا قونسلوسی ده آنی بغير حق تحت استنطاقه آلدردی دیدم ويا كشاق بر آدم
 اولديغندن كيدوب آوستريا قونسلوسنه بوسوزلری حكايه ایده جكنی قویاً اوماردم
 فی الحقیقه قونسلوسخانه دن چيقديغم كبی كيدوب آوستريا قونسلوسنه محرمانه اوله رق
 بومحاوره بی خبر ورمش اولديغنی اوكرندم . فرداسی آوستريا قونسلوسى مجلس
 استنطاقه كلكدن فراغت ايلديكنی بزه بيلديردی .

قوللری همان فوآد پاشايه تلغراف جكدم وآوستريا قونسلوسى قومسيونه كلیور
 حافظ افندی ده اكال ناموسنی دعوی ایدیور قومسيونجه برائت ذمتی نابتدر. فقط
 نزد دولته دخی بری الذمه اولديغنی اثبات ايجون رتبه سی ترفیع بیورلملیدر دیو
 انها ایتدم. آنك اوزرینه حافظ افندی عهد سنه قائممقاملق رتبه سی احسان بیورلدی.
 اول ائشاده لیوشقه ده کی لاتین پاپاسلری وبعض معتبرانی طرفلرندن حافظ افدينك

اول طرفه واروبده تشبث ايتمش اولدينى اصلاحاتى اكمال ايتمى ايجون مضبطه لر
كلدى .

بناء عليه حافظ افندى تكرر ليوشقه قضاسنه كيدوب اجرا آتى وحدود
اوزرنده كى قله لك انشا آتى اكمال ايتدى . وبعض مواقعده مستخدم اولان پاندورلر
(موظفه طرزنده اولان ضبطه لك) تنقيحاتندن تحصل ايدن مبالغ قارشولق طوتله رق
بوقله لره بر يوز باشى معيتنده بر قسمى مسلم وقسم ديكرى غير مسلم اولمق اوزره
اللى نفر پاندور ترتيب اولدى .

بوقله لك انشاسى ايجون اصحاب علاقه وسائر اهالى طرفندن خيليجه اعانه
اولنوب باقى اون بش بيك غروش قدر مبالغ دخى ليوشقه قضاسى بقايا سندن
بالتحصيل صرف اولدى . حالبوكه بوقله لك انشاسندن اول غلبه كمر كنك تهريه
حاصلاتى التمش بيك غروش راده سنده ايكن قله لر ياپلدقن صكره يوز اون بيك
غروشه قدر ترقى ايتدى . ودالماجيا اهاليسندن پيدربى برو طرفه كچنر مزرعه
وقورى وچايرلرى تخريب ايتكمده ايكن بوقره غوللر ك انشاسى اوزرينه او تجاوزات
وتعديات بر طرف اوله رق اهالينك مال وملكى محفوظ قالمغله جمله سى متشكر
ومحملك داعيه سى بر طرف اولمشدر .

آوستريالو ايله بينمزده ظهور ايدن اختلافاتدن برى ده بو ايدى كه حدود اوزرنده
بولان بعض نواحيدى آوستريا تبعه سى حدوددن ايجرى كيروب مرعى واورمانلردن
استفاده ايدرلر مش آوستريالو بوتعاملى عهد حكمنده طوتمق ايستردى طرف
عاجزانه مدن دخى عهود صريحه خارجنده بر حق طانمديغندن آوستريا سفارتى
باب عاليه اشتكا ضمنتده بر تقرير ويرمش على پاشاده مفتشمر ك عهود صريحه
دائرة سنده كى اجرا آتى تقدير ايدى جك يردى تقييح ايتكم المزدن كمز يوللو وغايت
شدتلى بر جواب ويرمش وكيفيتى طرف عاجزى يده بيلديرمش ايدى . صكره
اهلونه قضاسنده ينه او بولده اصلاحات لازمه اجرا اولندقدى آوستريالور سس
چيقارمديلر .

على پاشانك بومتاتى خاطر مه كلدكجه آنى خير ايله ياد ايلمكده يم .
طهره ده كى مأمورلر نقدر صدق واخلاص ايله جالشوب جبالاسه لر مطلوب

وجهله ایش کوره بیلملری باب عالینك ظهیر اولسنه متوقف اولدینی بوخصوص ایله دخی ثابت اولور.

عسا کر ضبطیه نك کیفیت تنظیمی

مقدما ضبطیه لرمن عسا کر موظفه طرزنده بر هیئت مسلحه ایدی. عسا کر موظفه ایسه برسر کرده قومانده سنده اوله رق بر فرقه معیتده یاخود قله و بکلمه لر محافظه سنده استخدام اولنق اوزره تحریر اولنان موظف باشی بوزوق عسکریدر بونلر اکثریا طوسقه لردن ترتیب اولنورلر. بونلرک تخصیصاتی حد کفایه دن دون ایسه ده سر کرده لر کندولرینه ویریلن خرج قدر عسکر استخدام ایتیوب مثلاً بیک نفرک خرجنی آلدقلری حالده آلتی یدی یوز قدر نفر قوللانهرق فضله قالان خرجک بر مقدارینی ایشه یارایان نفراک معاشلرینه ضم ایله باقیسنی اختلاس ایدرلردی. لکن اختلاساتک هبسی کندولرینه قالمالزدی. زیرا بوخرجی استیفا ایچون امرای عسکریده دن برینه تصدیق ایتدرمکه و بونک ایچون آتی ده اختلاساتدن حصه دار ایتکه مجبور اولورلردی. ایشه بوتصدیق ایشی بعض امرای عسکریه یه ظهورات قیلندن برقازانچ اولمش ایدی.

عسا کر ضبطیه دخی بوکا شیه بر حالده اولوب آنحق آنلرک معاشلری دها آز ایدی. بناء علیه مجاناً یم بیه جک آله رق اهالی صرتندن کچینورلردی. بوسنه وهرسک عسا کر ضبطیه سی دخی بو حالده اولوب آنلره پاندور دنیلوردی.

اهالی قری علی الخصوص خرستیانلر ایشه بو ضبطیه لردن شکایت ایلکده و خرستیانلر شکایتلرینی دول اجنبیه یه قدر اسماع ایتکده ایدیلر.

صدر اعظم قبرسلی محمد پاشا ایله روم ایلی تفتیشه چیقدیغمزده مواداشتکائیهدن بری ده ضبطیه لرک خرستیانلر حقارنده کی تعدیلری بحنی اولمغله لدی التحقیق ضبطیه لر واردقلری کویلرده خرستیان حانه لرینه قونوب و مجاناً ییوب ایچهرک اهالی صرتندن کچنمکده اولدقلری آ کلاشلمقله صدر اعظم نیشه ایکن بو اصولک قطعاً منعی ایچون او امر لازمه تحریرینی امر ایتدی ایسه ده ابتدا بونلرک دفترلرینی جلب و معاینه ایده لم دیدم. آنک اوزرینه دفترلر معاینه و تحقیق اولندقدنه بر سواری

ضبطيه نفرينك شهره معاشى قرق بوقدر غروش دن عسارت اولدينى كوريلوب
 بوايه آنلك يم بهاسنه مقابل اولديغدن كندولرينك وفامديالرينك بيه جكلرى
 آچيق قاليوردى. شو حالده آنلره كيمسهدن مجاناً يم وييه جك المفسزين بياغى
 حسى كې بر حالده ايفاي وظيفه ايدىكزويمك تكليف مالايطاق قىلندن اولاجنى
 جهنله اولاً ضبطيه معاشرينك حد كفايه بياغى وبومعاشله شوكا بوكا ما كل
 اولماق ايچون عسا كر نظاميه كې ضبطيه دخى معاش ويرلك اوزره بر نظامنامه
 ياپلسى لازمه حانده كورلكله در سعادته عودتده دولتجه بالمذاكره ايجابنك اجراسى
 خصوصنه قرار وىرلمشدى.

در سعادته عودت اولندقدده سردار اكرم عمر پاشانك تحت رياستنده اوله رق
 باب سرعسكرىده بر قوميسيون تشكىل اولندى وزاندارمه ناميله ضبطيه تنظيمه
 باشلاندى لكن قوميسيون اعضاسى هپ امرای عسكرىدن اولوب امور ملكيه بيه
 آشنا وممالك محروسه ده ضبطيه ده وظائفى بيلور كيمسه بولمديغدن ايشك يالكز
 جهت عسكرىه سى دوشونيله رك ياپلان نظامنامه ده عسا كر ضبطيه نك انتظامى
 ومعاشرينك سركى فرشيله اعطاسى حقتده كوزل ماده لر درج اولنش ايسه ده
 عسا كر نظاميه مجتمعاً حركت ايله بر هيتت مسلحه اوله رق واحد قىاسيسى سواريسنده
 آلاى وپياده سنده طابور اولوب عسا كر ضبطيه ايسه متفرقا ايفاي وظيفه ايدى جك
 بر هيتت مسلحه اوله رق واحد قىاسيسى كچوك كچوك طاقملر اولمق لازم كلديكى
 حالده بودقيقه لر كوزه دكمه رك عسا كر نظاميه بيه قىاساً آنلك دخى واحد قىاسيسى
 آلاى اعتباريله هرايالت ايچون بر آلاى زاندارمه تشكىل اولنشىدى.

حالبو كه اياالتلر وسعتجه ومقدار نفوسجه واهميت موقعيه جه پك مختلف اولديغدن
 مثلا سلاينك اياالتنده بر آلاى ضبطيه بى قويه جق بر بولمىدى وبش آلتى ضبطيه ايله
 محافظه اولنه بيله جك قرم غولخانه لرده اون ايكي كشى بولمق كې لزومندن زياده
 ضبطيه قوللانيلور اولدى. بو اياالتك بر قاج جسامتنده بولنان ادرنه ولايتنده دخى
 بر آلاى ضبطيه كافى اولمىدى.
 (مابعدى وار)